

sih najbrž res zgolj modnega hruma okrog njih. Še posebej zato, ker ga skoraj ni mogoče pripisati le avtoričini visoki starosti niti odklanjanju vsakršnih renovacij in sprememb, ampak prej taktiki spreminjanja, morda še najbližji postopnemu evoluiranju. Z njo je iz menjajočih se teoretsko-metodoloških modelov

SIMPOZIJ O LUCIENU TESNIÈRU

V dneh od 18. do 20. novembra 1993 je bil v Ljubljani mednarodni simpozij v počastitev 100-letnice rojstva francoskega jezikoslovca Luciena Tesnièra (1893-1954). Njegovo delovanje na ljubljanski Filozofski fakulteti je na kratko orisal dekan Frane Jerman. Tesnière je bil namreč na začetku dvajsetih let prvi tukajšnji lektor francoskega jezika in prvi predavatelj francoske književnosti. V Ljubljani je zbiral tudi gradivo za svojo doktorsko tezo o oblikah dvojine v slovensčini. Pričujoče poročilo povzema samo tiste prispevke, ki jih je zaznamovalo Tesnièrovo ukvarjanje z literaturo.

Na uvodnem plenarnem zasedanju je Françoise MadrayLesigne, ki ureja Tesnièrovo zbrano delo, predstavila svoj prispevek *Slovenija skozi Tesnièrovo korespondenco*. Poudarila je predvsem tiste dele avtorjevega dopisovanja, v katerih govori o svoji slovenski izkušnji, pa tudi o težavah, ki so se mu pojavile ob prevajanju in izdajanju Župančičevega izbranega dela. Lucien Tesnière je kljub denarni stiski zavrnil dotacijo jugoslovanske ambasade v Parizu, saj se je zdel

in znanstvenih paradigem vse od historizma, 'imanentizma' in celo semiotike pač vedno črpala le spodbude, ki so, ustrezno transformirane in nedvomno bližje afiliaciji kot filiaciji, lahko postale relevantne pri njenem delu in hkrati zadržale njegov značilen pečat.

Alenka Koron

pogoj zanjo neizpolnjiv. Naslov knjige bi se namreč moral glisiti: "Oton Joupantchitch – poète yougoslave". Avtoričin prispevek torej natančno izrisuje Tesnièrov odnos do občutljivosti in sambitnosti slovenske kulture, pa tudi do njene dejanske evropskosti, ki jo je sam večkrat omenjal. Za slovensko komparativistiko je zlasti zanimiv podatek, da omenja Tesnière v pismu nekemu sodobniku mladega Antona Ocvirka kot najobetavnejšega slovenskega izobraženca, s katerim se je srečal.

Ocvirk je Tesnièra obiskal v Strasbourgu; kmalu zatem je objavil v Ljubljanskem zvonu poleg mednarodnih odmevov na prevod Župančičevega dela tudi krajši pogovor s prevajalcem. V svoji *Teoriji primerjalne literarne zgodovine* pa ga je postavil v vrh tujih slovenistov, ki so se primerjalno ukvarjali s slovenskim slovstvom. Po Ocvirku je uspel Tesnière ob analitičnem in razvojnem prikazu tujih vplivov dokazati izvornost in umetniško veličino pesnika Otona Župančiča.

Z Lucienom Tesnièrom kot literarnim zgodovinarjem se je na simpoziju ukvarjal prof. Rudolf Neuhäuser s celovške univerze. Njegov prispevek je želel biti, po

KRONIKA

lastnih besedah, pohvala, hkrati pa tudi objektivna kritika Tesnièreve monografije o Otonu Župančiču (*Oton Joupantchitch – poète slovène, l'homme et l'oeuvre*, Paris, Belles-Lettres, 1931).

Neuhäuserjeva temeljna teza je, da je Tesnièreova študija, navkljub tesni navezavi na sočasno literarno teorijo in metodo, izredno delo, ki je dandanes malo znano. Neuhäuser predstavlja njegovo analizo vpliva ljudskih pesmi na Župančičev opus, zdi pa se, da pušča ob strani raziskavo primerjalne metode, ki je poleg manj zaznavne psihološke temeljni princip Tesnièreve interpretacije Župančičeve lirike in dramatike. Neuhäuser sicer omenja primerjanje Župančičevih pesmi z Baudelairovimi ali Verlainovimi, vendar je mnenja, da se je prevajalec pri tem omejil zgolj na splošen veznik podobnosti – "kot". Tesnière ga sicer redno uporablja, a se ne zaustavlja samo ob površinskih in površnih literarnih komparacijah. Svoje teze opremi z natančnim in obsežnim gradivom (npr. s prikazom Baudelairovih privednikov, vezanih na območje oči in las, ki bi utegnili vplivati tudi na tovrstne Župančičeve). Ko Tesnière razpravlja npr. o socialnem aspektu Župančičevega pesništva, navede v opombah pod črto ustrezne odnosnice v poeziji Émila Verhaerena (*Le forgeron*) in Richarda Dehmila (*Bergarbeiterlied*). Tudi Neuhäuser omeni jezikoslovčev naklonjeni odnos do slovenske kulture in slovenščine same, ki je "une des plus belles parmi les

langues slaves qui toutes sont belles".

Zadnje področje Tesnièreovega ukvarjanja z literaturo, ki so ga predstavili na simpoziju, je prevajanje slovenske poezije. Vladimir Pogačnik je namreč odkril v Tesnièrovem fondu pariške Bibliothéque Nationale več prevodov slovenskih pesmi. Za udeležence simpozija je uredil krajši dvojezični izbor, prispeval pa je tudi predgovor, v katerem se dotika nekaj osnovnih problemov, ki se zastavljajo bralcu teh prevodov. Tesnière je slovensko liriko prevajal interlinearno, pri Prešernovem *Sonetnem vencu* je izpustil akrostih in rime. Na neupoštevanje rim pri prevodu Župančiča pa je opozarjal že sočasni anonimni kritik v *Revue de littérature comparée*. Pogačnik je izrisal tudi tematsko tipologijo Tesnièrovih prevodov. Prevajalec je izbral večino pesmi, ki so tako ali drugače povezane s Francijo (obe Vodnikov *Iliriji*, Stritarjev *Pariz*, Aškercovo "ljudsko pravljico" *Kako je kmet Francoza zibal*). Nato je tu Prešernovo polemično in ironično pesništvo ter Jenkova in Gregorčičeva domoljubna lirika. Posebno mesto pa je namenil Antonu Aškercu. Prevedel je med drugim tiste pesmi, za katere je sodil, da so vplivale na genezo Župančičeve lirike, pa tudi tiste, ki kritizirajo pobožnjakarstvo. Zlasti izstopa prevod Antona Funtka, ki ga je v svoji monografiji uvrstil med "slovenske filistre". Pri Cankarju pa se je omejil na njegove *Dunajske večere*, morda prav zato, da bi si ponazoril "duha dobe" dunajske

neoromantike, ki jo je tudi opisoval v študiji o Župančiču. Tesnière je najbrž izbiral pesmi za prevod v skladu z omembami avtorjev v svoji monografiji. Zanimiva pa je Pogačnikova teza, da je morda Tesnière črpal svojo zamisel o stemah (shematiziranih predstavah različnih načinov stavčnega ustroja) prav v svoji predstavi o poglobljenem prevodu.

Simpozij je torej dosegel cilj, ki si ga je zastavil. Slovenska znanost je izrazila hvaležnost velikemu uveljavitelju našega jezika in kulture, nekateri tuji raziskovalci pa so nam razkrili nove razsežnosti Tesnièrovega slovenofilstva in njegovih povezav s slovensko znanostjo.

Tone Smolej

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA PRIMERJALNO KNJIŽEVNOST 1990-1994

Člani društva so na rednem občnem zboru 16. 2. 1994 pregledali delo v prejšnjem mandatnem obdobju. Predsednik dr. Lado Kralj je poročal o strokovno izobraževalnih prireditvah, s katerimi je društvo mdr. nadaljevalo sodelovanje z drugimi središči stroke po svetu in s tistimi slovenskimi institucijami, ki imajo sorodne vsebinske interese. Opozoril je tudi na vključitev društva v Mednarodno zvezo za primerjalno književnost (ICLA/AILC), kar je bilo mogoče doseči šele po vzpostavitvi državnosti Slovenije; prej so se slovenski kompara-

tivisti lahko vključevali v ICLA le kot posamezniki.

Med prireditvami v teh letih je bilo troje večjih, pomembnejših in organizacijsko zahtevnejših: posvet ob 70-letnici rojstva Dušana Pirjevca (1991), posvet o položaju primerjalne književnosti v Sloveniji (1992) in simpozij o poststrukturalizmu in dekonstrukciji (1993). Poleg tega je nastopilo nekaj individualnih predavateljev, priznanih tujih in domačih strokovnjakov. Javna občila so te prireditve korektno spremljala, nekatere so bile deležne celo širšega vsebinsko kritičnega odmeva.

O reviji Primerjalna književnost, ki je tudi v XIV.-XVI. letniku izhajala redno, v enem izjemnem primeru pa celo v povečanem obsegu, je poročal njen glavni in odgovorni urednik dr. Darko Dolinar. V tem času je bilo objavljenih 14 razprav, gradivo z dveh posvetovanj, tj. 23 prispevkov, ter 14 recenzij in poročil; v reviji je sodelovalo skupno 30 avtorjev. Prevladovali so literarnoteoretski in metodološki prispevki, vsebinsko pa so se najpogosteje navezovali na literaturo 20. stoletja.

Obe delovni poročili sta bili dopolnjeni s pregledom finančnega stanja revije in z blagajniškim poročilom društva.

Razprava se je dotaknila mednarodnih odmevov revije, danih je bilo nekaj pobud za nadaljnje strokovno delovanje društva in za krepitev stikov s sorodnimi društvi. Občni zbor je sprejel delo odborov in izvolil nove, v katerih je približno polovica dose-danjih in polovica novih članov:

— izvršilni odbor: Darko Dolinar, Marko Juvan, Lado Kralj,